

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

IV/1120-2/2014

Érkezett:

2014 JÚL 03.

Példány:

1

Kezelőiroda:

Melléklet:

1

db

Hiv. szám: IV/1120-1/2014.

Alkotmánybíróság1015 **Budapest**

Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben a következő hiánypótlást terjesztem elő:

1.) Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

Alapvetés P cikk (1) bekezdés: „A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”.

Alapvetés B cikk (1) bekezdés: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”.

Szabadság és Felelősség I. cikk (1) bekezdés: „Az EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(2) bekezdés: Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) bekezdés: Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) bekezdés: A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”

Szabadság és Felelősség II. cikk: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz,...”.

Szabadság és Felelősség XV. cikk (1) bekezdés: „A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) bekezdés: Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

2.) A sérelmezett jogszabályi rendelkezések – 2013. évi CXXII. törvény 40. § (1) bek., 46. §., 47. § (1), (2), (3) bekezdéseinek – ellentéte az 1.) pontban felsorolt alaptörvényi rendelkezésekkel:

Az Alapvetés P cikk (1) bekezdésében írtak nem csak deklarálják a természeti erőforrások, különösen a termőföldnek a nemzet közös örökségekénti meghatározását, hanem ebből kötelességek és jogok is keletkeznek. Egyesületünk és tagjaink a magyar nemzet részét képezik és így az Alaptörvény rendelkezése alapján az erre vonatkozó sarkalatos törvény szabályainak figyelembe vételével jogosultak – többek között – Magyarország termőföldjének a használatára. Az Alaptörvényből nem vezethető le olyan cél, amely a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személyt kizárhatná a földhasználati jog szerzéséből, tehát a földforgalmi törvény a P cikk (1) bekezdésébe is ütközik.

Ezzel összefüggésben kiemelem, hogy a földforgalmi törvény hatályba lépése előtt nem volt Magyarországon hatályban olyan törvény, amely magyar állampolgárok nagy számát kizárta volna a magyar termőföld használatából. Egyesületünk eddig harmonikusan együttműködött az önkormányzattal, egymás kölcsönös megalégedésére. Szándékunk volt az 1992. óta fennálló szerződéses kapcsolat továbbfolytatása. Mint a csatolt szerződésből megállapítható, 2014. szeptember 30. napjával lejár egyesületünk haszonbérleti szerződése Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Ezt követően tagságunk – nem csak Szombathelyen –, hanem Magyarországon sehol nem köthet szerződést a földforgalmi törvény hatálya alá tartozó termőföld használatára és az egyébként jól működő egyesületünk kényszerű – eredeti szándékunkkal ellentétes – megszűnésével is együtt járna.

Az évtizedek óta folyamatosan fennálló földhasználati jogunk alapján mindenki saját kétkezi munkájával műveli a termőföldet. Ennek keretében egészséges gyümölcsöt, zöldséget, élelmiszert állítunk elő családjaink számára. A kialakult helyzet – átalakítva a társadalom jelentős részét érintő földhasználati szabályokat – egyesületünk tagjait hátrányosan megkülönbözteti és ez az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközik.

Ezt a következőkkel indokolom:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény tekintettel az Alaptörvény II. és XV. cikkére jogvédelmet biztosít a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. A jogszabály 8. § t) pontja közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősíti az olyan rendelkezést, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült, vagy részesülne.

A jogszabály 11. § (1) bekezdése szerint nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésén alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkezéséig szól. Ez a rendelkezés nem sérthet alapvető jogot, nem biztosíthat feltétlen előnyt és nem zárhatja ki az egyéni szempontok mérlegelését.

Egyesületünk és tagságunk és az országban máshol eddig földet használó mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személy – e csoportképző tulajdonsága alapján – került hátrányos megkülönböztetés alá a privilegizált, a földművesnek és termelőszervezetnek minősülő csoportokkal szemben. Az előnyben részesítés nem felel meg a 2003. évi CXXV. törvény 11. §-ában írtaknak, mivel az sérti és korlátozza az Alaptörvény II. cikkében lefektetett emberi méltóságunkhoz való jogunkat. A földforgalmi törvényben meghatározott célhoz képest nem arányos és nem szükséges. A földforgalmi törvény 40-41. §-ához írt indokolás szerint: „A földhasználati jogosultságot főszabályként földműves, pályakezdő gazdálkodó és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg. Ez utóbbi előírás az átláthatóságot és ellenőrizhetőséget biztosítja.” Az új törvény előtt hatályban volt a termőfölddel kapcsolatos törvények és alacsonyabb szintű jogszabályok, nyilvántartással és ellenőrzéssel foglalkozó állami intézmények évtizedeken keresztül biztosították az átláthatóságot és az ellenőrizhetőséget.

A földforgalmi törvény 8. pontja további célként rögzítette, hogy: „A törvény szakít a földszerzési korlátozásoknak személyekre központosító szabályozási módjával, helyette a földforgalom szabályait a földet megművelni kész és képes mezőgazdasági gazdálkodók földellátását kívánja biztosítani és szabályozni.”.

Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy egyesületünk és tagjaink évtizedek óta képesek és készek az általunk hasznóbérelt termőföld megművelésére. Tagjaink között található felsőfokú mezőgazdasági iskolai végzettséggel rendelkező személy is, akit a földforgalmi törvény csak azért mert jogi értelemben nem minősül földművesnek, kizár a földhasználatból. A szabályozás önkényesen nem veszi figyelembe az általános cselekvési szabadságot és olyan aránytalan kizárásnak tesz ki nagyszámú állampolgárt, amely emberi méltóságunkat sérti.

Erre mutatott rá az Alkotmánybíróság a 24/1996. (VI.25.) AB határozatában: „Az általános cselekvési szabadság egyik megnyilvánulási formájának tekinthető a jogügyletek létrehozásának szabadsága az önálló, minden hatalmi befolyástól mentes döntési jog az ilyen ügyletekben... Más alkotmányos jog, illetve alkotmányos érték védelme érdekében – törvényben – az általános cselekvési jog is korlátozható, e korlátozásnak azonban szükségesnek és az elérendő célhoz képest arányosnak kell lennie.”. Ahogy a fentiekben már kifejtettem, kizárásunk a földhasználati szerződés megkötésének lehetőségéből alkotmányossági szempontból szükségtelen és aránytalan és az Alaptörvény II. és XV. cikkébe ütközik.

Az idézett AB határozat kimondja azt is, hogy: „Az általános cselekvési autonómia... az emberi méltósághoz való viszonyában az emberi élethez kötődik. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az alapjogok rendszerint a jogi személyekre is vonatkoznak, így az alapjogok alkotmányos védelmét általában a jogi személyek is érvényesíthetik. Cselekvési autonómiával a társadalmi szervezetek és a gazdasági társaságok is rendelkeznek. Döntéseik alapszabályuk, alapító okiratuk vagy a létrehozásukról, alapításukról készített társasági szerződésben foglalt célkitűzéseik alapján gazdaságossági, vagy más, pl. közérdekű rendeltetésük figyelembe vételével kell megalkotniuk. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint e szervezetek cselekvési autonómiája is védelmet élvez. Ez a védelem nem azonos a természetes személyek alkotmányos jogait megillető védelemmel. Míg az emberi méltósághoz való jog abszolút jellegű, feltétlen és elidegeníthetetlen jogként illeti meg az embert, az egyesület vagy a gazdasági társaság autonómiája az adott szervezet céljához, rendeltetéséhez kötött.

Mivel az Alkotmány alapvető jogként ismeri el az egyesülési jogot, a vállalkozás, így a gazdálkodó szervezetek alapításának és a gazdasági társadalmi érdekek védelmére irányuló szervezetek alakításának szabadságát, ezért az államnak az e jogok gyakorlására létrehozott szervezetek önállóságát is tiszteletben kell tartania.”.

Egyesületünk a csatolt bírósági iratok alapján is megállapíthatóan Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában álló termőföld haszonbérletére alakult, így megfelel az Alkotmánybíróság által lefektetett és az előzőekben idézett kritériumoknak és az Alaptörvény Szabadság és Felelősség I. cikk (4) bekezdésének, mely szerint: „A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”.

Az Alkotmánybíróság 8/1990. (IV.23.) AB határozatában az emberi méltósághoz való jog értelmezése kapcsán kifejtette, hogy ezt a jogot az un. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinti. Az általános személyiségi jog anyajog, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.

A 43/1997. (VII.1.) AB határozat szerint a megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembe vételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.

A földforgalmi törvény a földhasználatból kizárt nagyszámú állampolgár esetében – emberi méltóságunkat megsértve – nem mérlegelte az egyéni szempontokat és alkotmányosan megindokolt cél hiányában aránytalanul részesítette jogosultságokban és kedvezményekben a jogilag földművesnek minősülő személyeket és termelőszervezeteket. Ezzel megsértette az Alaptörvény Szabadság és Felelősség I. cikk (3) bekezdésében írtakat, mely szerint: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Többünknek megélhetési nehézséget jelent a termőföld használati jogának megvonása, várhatóan komoly szociális konfliktusokat is okozva.

Az Alaptörvény Alapvetés B cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam.

Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság 43/1995. (VI.30.) AB határozatában kimondta, hogy: „... a jogállamiságnak megfelelő követelmény, hogy az állam magatartása legyen kiszámítható mind a természetes, mind a jogi személyek, mind gazdasági, mind a családi vagy egzisztenciális döntéseknél megalapozottan tudjanak tervezni és következtetni az államnak – jogszabályokban testet öltő – akaratára.”.

A földhasználati törvény kapcsán az állam magatartása a földhasználati kizárás szabályozásával összefüggésben nem volt kiszámítható nem csak egyesületünknek és tagjainak számára, hanem még az önkormányzatot is nehéz helyzetbe hozta, amikor megvonta a saját tulajdonában álló földterület vonatkozásában a földhaszonbérleti szerződés létrehozásának jogát egyesületünkkel. A jogszabály nem felel meg az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésében írt jogbiztonság követelményének. Ezt támasztja alá Magyarország Kormánya 2012. júliusában benyújtott T.7979 számú törvényjavaslatának 7. és 31. §-a, ennek indokolása, valamint dr. Puskás Tivadar Szombathely Megyei Jogú Város polgármesterének csatolt nyilatkozata is.

3

Melléklet: Adatvédelmi nyilatkozat.

Szombathely, 2014. június 27. napján

